

32002L0047

2002 6 27

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 168/1

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2002/47/EB

2002 m. birželio 6 d.

dėl susitarimų dėl finansinio įkaito

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 95 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Europos centrinio banko nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽³⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽⁴⁾,

kadangi:

- (1) 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose ⁽⁵⁾ yra svarbus etapas kuriant patikimą mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų teisinę sistemą. Minėtos direktyvos įgyvendinimas akivaizdžiai parodė, kaip svarbu yra sumažinti sisteminę riziką, būdingą sistemoms, veikiamoms kelių skirtingų jurisdikcijų, bei kaip naudinga turėti tokioms sistemoms nustatytas bendrąsias taisykles dėl įkaitų.
- (2) 1999 m. gegužės 11 d. savo komunikate „Dėl finansinių paslaugų bendrųjų nuostatų dėl finansų rinkų įgyvendinimas: veiksmų planas“ Europos Parlamentui ir Tarybai Komisija, pasitarusi su rinkos specialistais ir nacionalinėmis valdžios institucijomis, ėmėsi veiksmų toliau nagrinėti siūlymus dėl teisės aktų leidimo įkeitimo srityje, spartindama tolesnę pažangą, išeinančią už Direktyvos 98/26/EB pasiekimų ribų.
- (3) Bendrijoje reiktų nustatyti tvarką dėl įkaito teikimo vertybiniais popieriais bei pinigais tiek paliekant teisę į įkeistą turtą, tiek perduodant nuosavybės teises, įskaitant atpirkimo sandorius. Tai būtų indėlis ne tik į finansinės rinkos integraciją ir efektyvumą, bet ir į finansinės sistemos Bendrijoje stabilumą, tuo pačiu remiant laisvę teikti paslaugas bei laisvą kapitalo judėjimą vieningoje finansinių paslaugų rinkoje. Šioje direktyvoje dėmesys skiriamas dvišaliams susitarimams dėl finansinio įkaito.

- (4) Ši direktyva yra priimta kaip dalis Europos teisiniame kontekste, kurį visų pirma sudaro minėta Direktyva 98/26/EB bei 2001 m. balandžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/24/EB dėl kredito įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo ⁽⁶⁾, 2001 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/17/EB dėl draudimo įmonių reorganizavimo ir likvidavimo ⁽⁷⁾ bei 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų ⁽⁸⁾. Ši direktyva atitinka bendrą anksčiau minėtų teisės aktų modelį ir jam neprieštarauja. Be to, ši Direktyva papildo jau galiojančius teisės aktus, nes reglamentuoja tolesnius veiksmus ir yra paskesnis dokumentas, susijęs su tam tikrais, tais teisės aktais jau reglamentuotais, dalykais.

- (5) Siekdamas pagerinti susitarimų dėl finansinio įkaito teisinį tikrumą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tokiems susitarimams netaikomos tam tikros teisės aktų dėl nemokumo nuostatos, o visų pirma tos, kurios neleistų efektyviai įgyvendinti finansinių įkeitimų ar sukeltų abejonių dėl šiuo metu taikomų įkeitimo būdų, tokios kaip nuostatos dėl dvišalių tarpusavio užskaitų suėjus terminui, papildomo įkaito pateikimas papildant įkaitą ir įkaito pakeitimo.

- (6) Ši direktyva netaikoma teisėms, kurias asmuo gali turėti turto, pateikto kaip finansinis įkaitas, atžvilgiu, ir kurios atsiranda kitaip negu pagal susitarimo dėl finansinio įkaito sąlygas ir kitaip negu pagal kurią nors teisinę nuostatą ar teisės akto taisyklę, atsirandančią dėl likvidavimo bylos pradžios ar jo tęsinio arba reorganizavimo priemonių, pvz., dėl klaidos atsirandanti restitucija ar veiksnio neturėjimas.

- (7) Direktyvoje 98/26/EB įtvirtintas principas, pagal kurį teisė, taikytina įkaitu pateiktiems nematerialiems vertybiniais popieriais, yra teisė tos valstybės, kurioje yra atitinkama registracijos, apskaitos ar centralizuoto saugojimo sistema, turėtų būti išplėstas siekiant užtikrinti teisinį tikrumą tokius vertybinius popierius pagal šią direktyvą naudojant kaip finansinį įkaitą tarptautiniame kontekste.

- (8) Šiuo metu valstybės narės pripažįsta *lex rei sitae* principą, pagal kurį siekiant nustatyti, ar finansiniai įkeitimo susitarimai yra tinkamai sudaryti ir todėl yra tinkami tre-

⁽¹⁾ OL C 180 E, 2001 6 26, p. 312.⁽²⁾ OL C 196, 2001 7 12, p. 10.⁽³⁾ OL C 48, 2002 2 21, p. 1.⁽⁴⁾ 2001 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2002 m. kovo 5 d. Tarybos bendroji pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2002 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento sprendimas.⁽⁵⁾ OL L 166, 1998 6 11, p. 45.⁽⁶⁾ OL L 125, 2001 5 5, p. 15.⁽⁷⁾ OL L 110, 2001 4 20, p. 28.⁽⁸⁾ OL L 160, 2000 6 30, p. 1.

- čiųjų šalių atžvilgiu, yra taikoma teisė tos šalies, kurioje yra finansinis įkaitas. Nematerialių vertybinių popierių, pateikiamų kaip finansinis įkaitas ir valdomų per vieną ar daugiau tarpininkų, buvimo vieta turi būti apibrėžta nepaveikiant šios direktyvos taikymo tiesiogiai valdomiems vertybiniais popieriams. Jei įkaito gavėjas turi įteisintą ir galiojantį įkeitimo susitarimą, sudarytą pagal tos šalies, kurioje yra tvarkoma atitinkama sąskaita, teisę, tokiais atvejais įkeitimo pagrįstumas konkuruojančios nuosavybės teisės ar turimos turto dalies atžvilgiu bei įkeitimo įsigaliojimas turi būti reguliuojamas tik pagal tos šalies teisę, tuo užkertant kelią dėl kitų nenumatytų teisės aktų atsirandančiam teisiniam neapibrėžtumui.
- (9) Siekiant sumažinti administracines prievoles, šalims, besinaudojančioms finansiniais įkaitais pagal šią direktyvą, vienintelis nacionalinės teisės nustatytas tinkamumo reikalavimas dėl finansinių įkeitimų, būtų tas, kad finansinis įkaitas yra pateiktas, perleistas, saugomas, užregistruotas ar kitaip kam nors priskirtas tokiu būdu, kad tą įkaitą turėtų ar kitaip jį kontroliuotų įkaito gavėjas ar asmuo, veikiantis įkaito gavėjo vardu, neišskiriant tų įkeitimo būdų, kai įkaito davėjui leidžiama pakeisti įkaitą ar atsiimti įkaito perteklių.
- (10) Dėl tų pačių priežasčių sutarties dėl finansinio įkaito sudarymas, galiojimas, tinkamumas, įgyvendinamumas ar leistinumai kaip įrodymo arba finansinio įkaito pateikimas pagal susitarimą dėl finansinio įkaito neturėtų priklausyti nuo jokio formalaus akto veikimo, pavyzdžiui, nuo kurio nors dokumento sudarymo tam tikra forma ar ypatingu būdu, nuo kokių nors sisteminimo veiksmų kartu su oficialiąja ar viešąja įstaiga atlikimo arba įregistravimo viešajame registre, nuo paskelbimo laikraštyje ar žurnale, oficialiajame registre arba kur nors kitur, nuo pranešimo valstybės tarnautojui ar tam tikros formos įrodymo pateikimo dokumento vykdymo ar priemonės įgyvendinimo dieną, atitinkamų finansinių įsipareigojimų sumos ar kokių nors kitų dalykų. Kita vertus, ši direktyva turėtų subalansuoti rinkos veiksmingumą ir susitarimo šalių ir trečiųjų šalių saugumą, tuo, inter alia, išvengiant sukčiavimo rizikos. Toks subalansuotumas turėtų būti pasiektas šia direktyva reglamentuojant tik tokius susitarimus dėl finansinio įkaito, kurie numato tam tikrą nuosavybės teisių atėmimo formą, t. y. finansinio įkaito pateikimą ir tais atvejais, kai finansinio įkaito pateikimas gali būti įrodytas raštu ar kita akivaizdžia priemone, tuo užtikrinant to įkeitimo atsekamumą. Šioje direktyvoje tie veiksmai, kurie pagal valstybės narės teisę yra būtina sąlyga finansinių priemonių, išskyrus nematerialius vertybinius popierius, perleidimui ar įkaito sukūrimui, tokie, kaip indosamentas pareikštinių vertybinių popierių atveju ar registruotų priemonių atveju, įrašas emitento registre, neturėtų būti laikomi formaliais veiksmiais.
- (11) Be to, ši direktyva turėtų apsaugoti tik tokius finansinius įkeitimo susitarimus, kurie gali būti įrodyti. Toks įrodymas gali būti pateikiamas raštu ar juridiskai įvykdoma priemone, nustatyta finansiniam įkeitimo susitarimui taikomais teisės aktais.
- (12) Finansinių įkeitimų supaprastinimas sumažinant administracines prievoles skatina Europos centrinio banko bei ekonominėje ir pinigų sąjungoje, būtinose įgyvendinant bendrą pinigų politiką, dalyvaujančių valstybių narių nacionalinių bankų tarptautinių operacijų efektyvumą. Be to, finansinių įkeitimo susitarimų ribotos apsaugos nuo kai kurių nemokumo teisės aktų taisyklių sąlyga sustiprina platesnį bendros pinigų politikos aspektą ten, kur pinigų rinkos dalyviai tarpusavyje subalansuoja bendrą likvidumo sumą rinkoje, atlikdami įkaitais finansuojamus tarpusavio sandorius.
- (13) Šia direktyva siekiama apsaugoti finansinių įkeitimo susitarimų, pagrįstų visiškos finansinio įkaito nuosavybės perdavimu, teisėtumą, pavyzdžiui, pašalinant vadinamąjį tokių susitarimų dėl finansinio įkaito (įskaitant atpirkimo sutartis) pervadinimą įkeitimu.
- (14) Dvišalių tarpusavio užskaitų suėjus terminui įvykdomumas turėtų būti saugomas ne tik kaip susitarimų dėl finansinio įkaito perleidžiant nuosavybės teisę, įskaitant atpirkimo sutartis, vykdymo mechanizmas, bet ir tais atvejais, kai tarpusavio užskaitos suėjus terminui sudaro susitarimų dėl finansinio įkaito dalį. Dažniausiai finansų rinkoje pasitaikanti pagrįstos rizikos valdymo praktika turėtų būti saugoma tos rinkos dalyviams suteikiant galimybę valdyti ir sumažinti potencialaus kreditų nuostolio riziką, atsirandančią dėl įvairiausių finansinių sandorių, atliekamų remiantis tarpusavio užskaitomis suėjus terminui ten, kur kredito nuostolio rizika yra apskaičiuojama taip: sudedama apskaičiuotoji kreditų nuostolio rizika pagal visus neapmokėtus sandorius su kita sandorio šalimi, subalansuojant atitinkamus straipsnius taip, kad būtų gauta viena bendroji suma, palyginama su einamąja įkaito verte.
- (15) Ši direktyva neturėtų pažeisti jokių pagal nacionalinę teisę taikomų apribojimų ar reikalavimų, susijusių su ieškiniais dėl įsipareigojimų, susijusių su tarpusavio užskaitomis, pavyzdžiui, susijusių su jų abipusiškumu ar tuo faktu, kad jos buvo sudarytos anksčiau, negu įkaito gavėjas sužinojo ar galėjo sužinoti apie likvidavimo bylų pradžią (arba apie kurį nors privalomą ir leidžiantį jas pradėti juridinį aktą) arba įkaito davėjo reorganizavimo priemonės.

- (16) Reguluotojų skatinama gera rinkos praktika, pagal kurią finansinės rinkos dalyviai, siekdami valdyti ir sumažinti vienas kito kredito riziką, taiko susitarimus dėl finansinio įkaito, pilnai padengiančio išsipareigojimų dydį, pagal rinkos vertę apskaičiuodami kredito nuostolio rizikos einamąją rinkos vertę ir finansinio įkaito vertę, bei atitinkamai reikalauja finansinio įkaito, pilnai padengiančio išsipareigojimų dydį, arba grąžinti finansinio įkaito perteklių, turėtų būti apsaugota nuo tam tikrų automatiškai veikiančių panaikinimo taisyklių. Tos pačios nuostatos laikomasi dėl galimybės pakeisti tą turtą, kuris pateikiamas kaip finansinis įkaitas, kitu tos pačios vertės turtu. Ketinimas yra tik tas, kad finansinio įkaito, pilnai padengiančio išsipareigojimų dydį, arba pakeičiamo finansinio įkaito pateikimas negali būti svarstomas atsižvelgiant vien tik į tai, kad atitinkamų finansinių išsipareigojimų yra buvę dar prieš tai, kai buvo pateiktas finansinis įkaitas, arba į tai, kad finansinis įkaitas buvo pateiktas nurodytu laikotarpiu. Vis dėlto tai neturi pažeisti galimybės pagal nacionalinę teisę ginčyti susitarimą dėl finansinio įkaito ir finansinio įkaito pateikimą kaip dalį pradinės sąlygos, finansinį įkaitą, pilnai padengiantį išsipareigojimų dydį, ar finansinio įkaito pakeitimą, pavyzdžiui, tais atvejais, kai tai buvo padaryta tyčia padarant nuostolį kitiems kreditoriams (*inter alia*, tai apima ir tyčinius veiksmus ar panašias panaikinimo taisykles, kurios galėjo būti taikomos nurodytu laikotarpiu).
- (17) Ši direktyva numato greitą ir neformalistinę vykdymo tvarką, siekiant apsaugoti finansinį stabilumą ir sumažinti blogos įtakos poveikį tuo atveju, kai viena sandorio šalis nevykdo savo išsipareigojimų pagal susitarimą dėl finansinio įkaito. Kita vertus, šia direktyva siekiama subalansuoti pastaruosius tikslus ir įkaito davėjo bei trečiųjų šalių apsaugą, suteikiant šalims narėms galimybę savo nacionalinėje teisėje išsaugoti ar numatyti a posteriori kontrolę, kurią teismai gali taikyti įgyvendindami ar įkainodami finansinį įkaitą bei apskaičiuodami atitinkamus finansinius išsipareigojimus. Tokia kontrolė turėtų leisti teisminėms institucijoms tikrinti, ar įgyvendinimas arba įkainojimas vyko komerciškai pagrįstu būdu.
- (18) Kaip finansinį įkaitą turėtų būti įmanoma pateikti pinigais tiek perduodant nuosavybės teisę, tiek ir taikant kitas įvykdymo užtikrinimo priemones, atitinkamai apsaugotas pripažįstant tarpusavio užskaitas arba įkeičiant piniginių įkaitą. Pinigai reiškia tik tokius pinigus, kurie kredituojami į sąskaitą arba panašūs reikalavimai dėl pinigų išmokėjimo (pavyzdžiui, pinigų rinkos depozitai), tačiau atmetant banknotų panaudojimo galimybę.
- (19) Ši direktyva numato panaudojimo teisę susitarimų dėl finansinio įkaito, kaip įvykdymo užtikrinimo, atveju, o tai padidina finansinės rinkos, susiduriančios su tokių „įkeistų“ vertybinių popierių pakartotiniu naudojimu, likvidumą. Kita vertus, toks pakartotinis panaudojimas neturėtų pažeisti nacionalinės teisės nuostatų dėl turto atskyrimo ir nesąžiningo elgesio su kreditoriais.
- (20) Ši direktyva nepažeidžia sutartinių sąlygų dėl finansinių priemonių, pateiktų kaip finansinis įkaitas, veikimo, tokių kaip teisės ir pareigos bei kitos sąlygos, numatytos emisijos sąlygose, ir bet kokių kitų teisių ir pareigų bei kitų sąlygų, kurios taikomos tarp tokių priemonių emitentų ir turėtojų.
- (21) Šis aktas atitinka pagrindines teises ir principus, numatytus pirmiausia Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijoje.
- (22) Valstybės narės negali tinkamai įgyvendinti siūlomo veiksmų tikslo, kuris yra sukurti su finansinių įkaitų panaudojimu susijusią minimalią administravimo tvarką, ir todėl, atsižvelgiant į masto priežastį ir veiksmo poveikį, gali būti geriau įvykdomas Bendrijos lygmeniu, Bendrija gali imtis priemonių, atsižvelgdama į subsidiarumo principą, išdėstytą Sutarties 5 straipsnyje. Pagal proporcingumo principą, išdėstytą tame pačiame straipsnyje, ši direktyva nenustato nieko daugiau, negu būtina pasiekti tuos tikslus,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Objektas ir taikymo sritis

1. Ši direktyva nustato Bendrijos tvarką, taikomą susitarimams dėl finansinio įkaito, atitinkantiems 2 ir 5 dalyse išdėstytus reikalavimus, bei finansiniam įkaitui pagal 4 ir 5 dalyse išdėstytas sąlygas.
2. Tiek įkaito gavėjas, tiek įkaito davėjas turi priklausyti vienai iš šių kategorijų:
 - a) valstybinės valdžios institucija (išskyrus valstybės įmones, už kurias garantuoja valstybė, išskyrus atvejus, kai jos patenka į b–e punktuose numatytas kategorijas), įskaitant:
 - i) valstybių narių valstybinio sektoriaus institucijas, įpareigotas dalyvauti ar dalyvaujančias valstybės skolos valdyme, ir
 - ii) valstybių narių valstybinio sektoriaus institucijas, kurioms suteikti leidimai valdyti klientų sąskaitas;
 - b) centrinis bankas, Europos centrinis bankas, Tarptautinių atsiskaitymų bankas, Daugiašalės plėtros bankas, kaip apibrėžta 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos ⁽¹⁾ 1 straipsnio 19 dalyje, Tarptautinis pinigų fondas ir Europos investicijų bankas;

⁽¹⁾ OL L 126, 2000 5 26, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2000/28/EB (OL L 275, 2000 10 27, p. 37).

c) finansų įstaiga, kuriai taikomi riziką ribojantys standartai, įskaitant:

- i) kredito įstaigas, kaip tai apibrėžta Direktyvos 2001/12/EB 1 straipsnio 1 dalyje, įskaitant įstaigas, išvardytas tos pačios direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje;
- ii) investicijų firma, kaip tai apibrėžta 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyvos 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje ⁽¹⁾ 1 straipsnio 2 dalyje;
- iii) finansų įstaiga, kaip tai apibrėžta Direktyvos 2000/12/EB 1 straipsnio 5 dalyje;
- iv) draudimo įmonė, kaip tai apibrėžta 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo ⁽²⁾ 1 straipsnio a punkte, bei gyvybės draudimo įmonė, kaip tai apibrėžta 1992 m. lapkričio 10 d. Tarybos direktyvos 92/96/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu gyvybės draudimu, suderinimo ⁽³⁾ 1 straipsnio a punkte;
- v) kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai (KIPVPS), kaip tai apibrėžta 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo ⁽⁴⁾ 1 straipsnio 2 dalyje;
- vi) valdymo įmonė, kaip tai apibrėžta Direktyvos 85/611/EEB 1a straipsnio 2 dalyje;

d) kita pagrindinė sandorio šalis, atsiskaitymų tarpininkas ar kliringo namai, kaip tai apibrėžta Direktyvos 98/26/EB atitinkamuose 2 straipsnio c, d ir e punktuose, įskaitant panašias įstaigas, kurių veiklą reglamentuoja nacionalinė teisė, veikiančias išankstinių sandorių, opcionų ir išvestinių sandorių rinkose tokiu mastu, kuris nenumatytas šioje direktyvoje, bei kitoks nei fizinis asmuo, veikiantis pagal įgaliojimą ar atstovavimo teisę kurio nors vieno ar daugiau asmenų, į kurių tarpą patenka obligacijų ar kitų vertybinių popierių paverstų skolų turėtojai arba kuri nors įstaiga, apibrėžta a–d punktuose;

e) kitas nei fizinis asmuo, įskaitant juridinio asmens teisų neturinčias firmas ar bendrijas, tačiau su sąlyga, kad kita šalis yra įstaiga, apibrėžta a–d punktuose.

3. Valstybės narės gali netaikyti šios direktyvos tiems finansiniams įkeitimo susitarimams, kuriuose viena iš šalių yra 2 dalies e punkte paminėtas asmuo.

⁽¹⁾ OL L 141, 1993 6 11, p. 27. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/64/EB (OL L 290, 2000 11 17, p. 27).

⁽²⁾ OL L 228, 1992 8 11, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/64/EB.

⁽³⁾ OL L 360, 1992 12 9, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/64/EB.

⁽⁴⁾ OL L 375, 1985 12 31, p. 3. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/108/EB (OL L 41, 2002 2 13, p. 35).

Jei šia galimybe pasinaudojama, valstybės narės turi pranešti Komisijai, kuri apie tai praneša visoms kitoms valstybėms narėms.

4. a) Pateikiamas finansinis įkaitas turi būti sudarytas iš pinigų arba finansinių priemonių.

b) Valstybės narės gali netaikyti šios direktyvos finansiniam įkaitui, sudarytam iš įkaito davėjo nuosavų akcijų, dukterinių bendrovių akcijų, kaip tai apibūdinta 1983 m. birželio 13 d. Septintojoje Tarybos direktyvoje 83/349/EEB dėl konsoliduotos finansinės atskaitomybės ⁽⁵⁾, bei akcijų tose įmonėse, kurių išskirtinis tikslas yra valdyti tas gamybos priemones, kurios yra pagrindinės įkaito davėjo veikloje ar nuosavame nekilnojamame turte.

5. Ši direktyva taikoma finansiniam įkaitui, kai tik jis pateikiamas ir jeigu jo pateikimas gali būti įrodytas raštu.

Finansinio įkaito pateikimo įrodymas turi sudaryti galimybę identifikuoti tą finansinį įkaitą, kuriam tas įrodymas taikomas. Šiuo tikslu pakanka įrodyti, kad įkaitas nematerialiais vertybiniais popieriais buvo įskaitytas į atitinkamą sąskaitą ar sudaro joje kreditinį likutį ir kad piniginis įkaitas buvo įskaitytas ar sudaro kreditinį likutį nurodytoje sąskaitoje.

Ši direktyva taikoma finansiniams įkeitimo susitarimams, jeigu toks susitarimas gali būti įrodytas raštu ar kitu lygiavertiu juridiniu būdu.

2 straipsnis

Apibrėžimai

1. Šioje direktyvoje naudojamų sąvokų apibrėžimai:

a) „susitarimas dėl finansinio įkaito“ reiškia susitarimą dėl finansinio įkaito, pagal kurį perleidžiama nuosavybės teisė, arba susitarimą dėl finansinio įkaito, kuris pateikiamas kaip prievolės įvykdymo užtikrinimas, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra susieti pagrindiniu susitarimu, ar bendrosiomis sąlygomis ir terminais;

b) „susitarimas dėl finansinio įkaito, pagal kurį perleidžiama nuosavybės teisė“ reiškia susitarimą, įskaitant atpirkimo sutartis, kuriuo įkaito davėjas visą nuosavybės teisę į finansinį įkaitą perduoda įkaito gavėjui, siekdamas užtikrinti ar kitaip garantuoti atitinkamų finansinių įsipareigojimų įvykdymą;

c) „susitarimas dėl finansinio įkaito, kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo“ reiškia susitarimą, kuriuo įkaito davėjas pateikia finansinį įkaitą kaip užtikrinimą įkaito gavėjui ar jo naudai ir pagal kurį, nustačius teisę į prievolės įvykdymo užtikrinimą, visa nuosavybės teisė į finansinį įkaitą lieka įkaito davėjui;

⁽⁵⁾ OL L 193, 1983 7 18, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/65/EB (OL L 283, 2001 10 27, p. 28).

- d) „pinigai“ reiškia pinigus, įskaitytus į sąskaitą bet kuria valiuta, ar kitas tapačias teises reikalauti pinigų išmokėjimo, tokius kaip pinigų rinkos depozitai;
- e) „finansinės priemonės“ reiškia įmonių akcijas ir kitus įmonių akcijoms prilyginamus vertybinius popierius, obligacijas ar kitas skolos priemonių formas, jeigu jos yra likvidžios kapitalo rinkose, bei bet kokius kitus vertybinius popierius, esančius normalioje apyvartoje ir suteikiančius teisę įsigyti tokių akcijų, obligacijų ar kitokių vertybinių popierių juos pasirašant, perkant ar apsieičiant arba suteikiančius teisę reikalauti išmokėti pinigus (išskyrus mokėjimo priemones), įskaitant kolektyvinio investavimo įmonių investicinius vienetų, pinigų rinkos priemones ir reikalavimo teises į ar susijusius su bet kuriuo iš pirmiau išvardytų;
- f) „atitinkami finansiniai įsipareigojimai“ reiškia tokius įsipareigojimus, kuriuos užtikrina susitarimas dėl finansinio įkaito ir kurie suteikia teisę reikalauti išmokėti pinigus ir (arba) pateikti finansines priemones.

Atitinkami finansiniai įsipareigojimai gali būti sudaryti iš arba į juos gali būti įtraukta:

- i) dabartiniai ar ateities, faktiški ar galimi arba numatomi įsipareigojimai (įskaitant įsipareigojimus, atsirandančius pagal pagrindinę sutartį ar panašų susitarimą);
 - ii) reikalavimo teisės, kurias įkaito davėjas turi į kitą, nei įkaito gavėjas, asmenį; arba
 - iii) specifinio tipo ar rūšies įsipareigojimai, kurie gali kilti kartas nuo karto;
- g) „įkaitas nematerialiais vertybiniais popieriais“ reiškia tokį pagal finansinį įkeitimo susitarimą pateiktą finansinį įkaitą, kuris sudarytas iš tokių finansinių priemonių, nuosavybė į kuriuos liudijama įrašais registre ar sąskaitoje, kurią valdo arba tarpininkas, arba ji valdoma tarpininko vardu;
- h) „atitinkama sąskaita“ reiškia, kalbant apie įkaitą nematerialiais vertybiniais popieriais, kuris yra susitarimo dėl finansinio įkaito dalykas, registrą ar sąskaitą, kuriuos gali valdyti įkaito gavėjas ir kuriuose įrašus daro tas, kuris duoda įkaitą to įkaito gavėjui;
- i) „lygiavertis įkaitas“:
- i) pinigų atveju reiškia tos pačios pinigų sumos ta pačia valiuta mokėjimą;
 - ii) finansinių priemonių atveju reiškia to paties emitento ar skolininko finansines priemones, sudarančias tos pačios emisijos ar rūšies dalį ir esančias tos pačios nominalios vertės, ta pačia valiuta ir taip pat apibūdinamas, arba tais atvejais, kai susitarimas dėl finansinio įkaito numato kito turto perdavimą dėl kokio nors įvykio, susijusio su finansiniam įkaitui pateiktomis finansinėmis priemonėmis arba paveikiančio kaip jos, tą kitą turtą;
- j) „likvidavimo procedūra“ reiškia kolektyvinį procesą, apimančią turto realizavimą ir atitinkamą gautų įplaukų paskirstymą kreditoriams, akcininkams ar nariams, kuris apima bet koki administracinių ar teisminių institucijų iš-

kišimą, įskaitant ir tuos atvejus, kai kolektyvinė teismo byla yra nutraukiama šalims susitarus ar dėl kitos analogiškos priemonės, neatsižvelgiant į tai, ar jos kyla dėl nemokumo, ar yra savanoriškos arba privalomos;

- k) „reorganizavimo priemonės“ reiškia tokias priemones, kurios apima administracinių ar teisminių institucijų iškišimą ir kuriomis numatoma išsaugoti ar atkurti finansinę būklę bei kurios paveikia anksčiau buvusius trečiųjų šalių teises, įskaitant, bet neapribojant priemonių, apimančių mokėjimų sustabdymą, priverstinio vykdymo priemonių sustabdymą ar reikalavimų sumažinimą;
- l) „priverstinis vykdymas“ reiškia esminį sutarties pažeidimą ar kitą panašų tarp šalių sutartą įvykį, kuriam kilus, pagal susitarimą dėl finansinio įkaito ar įstatymo nustatyta tvarka įkaito gavėjas įgyja teisę įgyvendinti atitinkamą finansinį įkeitimą arba įsigalioja tarpusavio užskaitos sąlyga;
- m) „teisė naudotis“ reiškia įkaito gavėjo teisę naudotis ir disponuoti pagal susitarimą dėl finansinio įkaito patektu finansiniu įkaitu kaip to įkaito savininkui pagal susitarimą dėl finansinio įkaito, kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo;
- n) „tarpusavio užskaita suėjus terminui“ reiškia susitarimo dėl finansinio įkaito ar tokio susitarimo, kurio dalimi yra susitarimas dėl finansinio įkaito, sąlygą arba, jei tokios sąlygos nėra, teisės aktų nustatytą taisyklę, pagal kurią, atsiradus priverstinio vykdymo įvykiui, per atsiskaitymų tinklą ar priešpriešiniu reikalavimu arba kitaip:
- i) nesuėję šalių įsipareigojimų įvykdymo terminai yra pagreitinami taip, kad įsipareigojimai laikomi vykdytiniais nedelsiant ir išreiškiami kaip įsipareigojimas sumokėti sumą, reiškiančią dabartinę apskaičiuotą įsipareigojimų vertę, arba yra nutraukiami ir pakeičiami įsipareigojimu sumokėti tokią sumą; ir (arba)
 - ii) įvertinama, kiek viena šalis turi mokėti kitai šaliai pagal tokius įsipareigojimus, o sąskaitos likučiui lygi tarpusavio užskaitos suma yra mokėtina tos šalies, kuri yra skolinga kitai šaliai didesnę sumą.

2. Šioje direktyvoje nuorodos į pateiktą finansinį įkaitą arba į finansinio įkaito pateikimą prilygsta nuorodoms į tą finansinį įkaitą, kuris buvo duotas, perduotas, laikomas, užregistruotas ar kitais būdais priskirtas tam, kad būtų įkaito gavėjo ar asmens, veikiančio įkaito gavėjo vardu, valdomas ar kontroliuojamas. Visos substitucijos teisės ar teisė atsiimti finansinio įkaito perteklių finansinio įkaito davėjo naudai nepažeidžia finansinio įkaito, pateikto įkaito gavėjui, kaip numatyta šioje direktyvoje.

3. Šioje direktyvoje nuoroda į žodį „raštu“ apima įrašymą elektroninių priemonių ar kitokių ilgalaikių laikmenų pagalba.

3 straipsnis

Formos reikalavimai

1. Valstybė narė nereikalauja, kad susitarimo dėl finansinio įkaito sudarymas, galiojimas, tinkamumas, įgyvendinamumas ar leistinumas kaip įrodymo arba finansinio įkaito pateikimas pagal susitarimą dėl finansinio įkaito būtų priklausomas nuo kurio nors formalaus akto veikimo.

2. Šio straipsnio 1 dalis nepažeidžia šios direktyvos taikymo finansiniam įkaitui, jei tik jis buvo pateiktas ir jei toks pateikimas gali būti įrodytas raštu, ir jei susitarimas dėl finansinio įkaito gali būti įrodytas raštu ar kitu lygiaverčiu teisiniu būdu.

4 straipsnis

Susitarimo dėl finansinio įkaito vykdymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad, kilus vykdymo įvykiui, įkaito gavėjas galės realizuoti bet koki finansinį įkaitą, pateiktą pagal sutartį, ir, priklausomai nuo sutartų sąlygų, įgyvendinti susitarimą dėl finansinio įkaito, kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo, šiais būdais:

- a) finansines priemones parduodant ar pasiimant nuosavybėn ir, įskaitant jų vertę arba panaudojant jų vertę apmokėti skoloms, kylančioms iš atitinkamų finansinių įsipareigojimų;
- b) pinigus įskaitant ar panaudojant juos apmokėti skoloms, kylančioms iš atitinkamų finansinių įsipareigojimų.

2. Paėmimas nuosavybėn įmanomas tik tada, jeigu:

- a) šalys dėl to yra susitarusios susitarime dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo; ir
- b) susitarime dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo, šalys yra susitarusios dėl finansinių priemonių vertės nustatymo.

3. Valstybės narės, neleidžiančios taikyti paėmimo nuosavybėn 2002 m. birželio 27 d., nėra įpareigojamos jo pripažinti.

Jei valstybės narės pasinaudoja šia galimybe, jos turi apie tai pranešti Komisijai, kuri savo ruožtu apie tai praneša visoms kitoms valstybėms narėms.

4. Šio straipsnio 1 dalyje minėti finansinio įkaito realizavimo būdai, priklausomai nuo susitarime dėl finansinio įkaito sutartų sąlygų, negali būti vykdomi netenkinant tokių reikalavimų:

- a) apie ketinimą parduoti turėjo būti pranešta iš anksto;
- b) pardavimo sąlygos turi būti patvirtintos teismo, valstybės pareigūno ar kito asmens;
- c) turi būti parduota viešame aukcione ar kitokiu nustatytu būdu; arba

d) turi būti pasibaigęs papildomas laikotarpis.

5. Valstybės narės turi užtikrinti, kad susitarimas dėl finansinio įkaito gali būti vykdomas nustatytais sąlygomis, nepaisant įkaito davėjo ar įkaito gavėjo likvidavimo ar reorganizavimo proceso pradėjimo ar tęsimo.

6. Šis ir 5, 6 bei 7 straipsniai nepažeidžia jokių nacionalinės teisės reikalavimų, pagal kuriuos finansinio įkaito pardavimas ar įkainojimas ir atitinkamų finansinių įsipareigojimų apskaičiavimas turi būti vykdomas komerciškai pagrįstais būdais.

5 straipsnis

Teisė naudotis finansiniu įkaitu pagal susitarimus dėl finansinio įkaito, kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo

1. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, jeigu susitarimas dėl finansinio įkaito, kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo, tai numato ir ta apimtimi, kiek susitarimas tai leidžia, įkaito gavėjas turi teisę naudotis finansiniu įkaitu, pateiktu pagal susitarimą dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo.

2. Jeigu įkaito gavėjas naudojasi naudojimosi teise, jam tenka įsipareigojimas perduoti lygiavertį įkaitą, kuris pakeistų pradinį finansinį įkaitą, ne vėliau kaip tą dieną, kai atsiranda atitinkamų finansinių įsipareigojimų, kuriuos numato susitarimas dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo.

Alternatyviai atitinkamų finansinių įsipareigojimų įvykdymo dieną įkaito gavėjas turi arba perduoti lygiavertį finansinį įkaitą, arba, jeigu tai numato ir tuo mastu, kurį numato susitarimas dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo, įskaityti atitinkamą finansinio įkaito vertę arba panaudoti ją atleidžiant nuo atitinkamų finansinių įsipareigojimų.

3. Lygiavertis finansinis įkaitas, perduotas atleidžiant nuo 2 dalies pirmojoje pastraipoje nurodytų finansinių įsipareigojimų, turi būti susijęs su tuo pačiu susitarimu dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo, kuris buvo sudarytas dėl pradinio finansinio įkaito, ir turi būti laikoma, kad buvo pateiktas pagal susitarimą dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo, tuo pačiu metu, kaip ir iš pradžių pateiktas pradinis finansinis įkaitas.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tas faktas, jog įkaito gavėjas naudojasi finansiniu įkaitu pagal šį straipsnį, nepadaro negaliojančiomis ar neįgyvendinamomis įkaito gavėjo teisių pagal susitarimą dėl finansinio įkaito, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo, įkaito gavėjo perduoto atleidžiant nuo įsipareigojimų, kaip tai aprašyta 2 dalies pirmojoje pastraipoje.

5. Jei priverstinio vykdymo įvykis kyla tuo metu, kai 2 dalies pirmojoje pastraipoje aprašytas įsipareigojimas dar neįvykdytas, įsipareigojimas gali tapti tarpusavio užskaitos objektu.

6 straipsnis

Susitarimų dėl finansinio įkaito, pagal kuriuos perleidžiama nuosavybės teisė, pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad susitarimas dėl finansinio įkaito, pagal kurį perleidžiama nuosavybės teisė, galėtų būti vykdomas jame numatytais sąlygomis.
2. Jei priverstinio vykdymo įvykis kyla tuo metu, kai bet kuris įkaito gavėjas įsipareigojimas perduoti lygiavertį finansinį įkaitą pagal susitarimą dėl finansinio įkaito, pagal kurį perleidžiama nuosavybės teisė, dar neįvykdytas, įsipareigojimas gali tapti tarpusavio užskaitos objektu.

7 straipsnis

Tarpusavio užskaitų suėjus terminui pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad tarpusavio užskaitos suėjus terminui galėtų vykti numatytais sąlygomis:
 - a) nepaisant to, kad yra prasidėjęs ar tęsiasi įkaito davėjo ar (ir) įkaito gavėjo likvidavimo procesas ar reorganizacinės priemonės; ir (arba)
 - b) nepaisant jokio tikslinio paėmimo nuosavybės, teismo ar kitokio priskyrimo ar atsisakymo tokių teisių ar dėl jų.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tarpusavio užskaitos suėjus terminui atlikimas nepriklausytų nuo jokių 4 straipsnio 4 dalyje minėtų reikalavimų, nebent jei šalys susitaria kitaip.

8 straipsnis

Tam tikros netaikomos nemokumo sąlygos

1. Valstybės narės užtikrina, kad susitarimas dėl finansinio įkaito, taip pat finansinio įkaito pateikimas pagal tokį susitarimą, negalėtų būti paskelbtas negaliojančiu ar niekiniu arba būti panaikintas vien tuo pagrindu, kad susitarimas dėl finansinio įkaito buvo sudarytas ar finansinis įkaitas buvo pateiktas:
 - a) tą dieną, kai buvo pradėta likvidavimo byla ar reorganizavimo priemonės, tačiau prieš atsirandant įsakymui ar potvarkiui dėl tokio įvykio pradžios; arba
 - b) per nurodytą ar nuoroda apibrėžtą laikotarpį iki tokios bylos ar priemonių pradžios arba nurodant, kad rengiamas įsakymas ar potvarkis arba imamas kitų veiksmų, arba atsiradus kokiam nors kitam įvykiui tokios bylos ar priemonių metu.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai susitarimas dėl finansinio įkaito buvo sudarytas ar atitinkamas finansinis įsipareigojimas arba finansinis įkaitas pateikiamas likvidavimo bylos ar reorganizavimo priemonių dieną, tačiau jau prasidėjus

minėtoms priemonėms, toks susitarimas juridškai įsigalioja ir yra privalomas trečiosioms šalims tada, jei įkaito gavėjas gali įrodyti, kad jis nežinojo ar neturėjo žinoti apie likvidavimo bylos ar reorganizavimo priemonių pradžią.

3. Tais atvejais, kai susitarimas dėl finansinio įkaito numato:
 - a) pareigą pateikti finansinį įkaitą ar papildomą finansinį įkaitą atsižvelgiant į finansinio įkaito vertę arba atitinkamų finansinių įsipareigojimų pokyčius; arba
 - b) teisę atsiimti finansinį įkaitą, substitucijos ar mainų būdu pateikiant iš esmės tos pačios vertės finansinį įkaitą,

valstybės narės užtikrina, kad finansinio įkaito pateikimas, papildomo finansinio įkaito pateikimas arba finansinio įkaito substitucija ar pakeitimas pagal tokią pareigą ar teisę neturi būti laikomas negaliojančiu ar naikintinu, ar niekiniu, vien tik tuo pagrindu, kad:

- i) toks pateikimas buvo padarytas tą dieną, kai prasidėjo likvidavimo procesas ar buvo pradėtos taikyti reorganizavimo priemonės, bet iki to laiko, kai atsirado įsakymas ar potvarkis dėl tokių veiksmų pradžios arba per nurodytą ar tam tikra nuoroda apibrėžtą laikotarpį iki to laiko, kai prasidėjo likvidavimo procesas ar reorganizavimo priemonės, arba nurodant, kad rengiamas įsakymas ar potvarkis arba imasi kokių nors veiksmų, arba atsiradus kokiam nors kitam įvykiui dėl tokios bylos ar priemonių; ir (arba)
- ii) atitinkami finansiniai įsipareigojimai atsirado prieš pateikiant finansinį įkaitą, papildomą finansinį įkaitą ar prieš finansinio įkaito substitucijos ar pakeitimo dieną.

4. Nepažeidžiant šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalies nuostatų, ši direktyva nelinečia bendrų nacionalinės bankroto teisės taisyklių dėl 1 dalies b punkte ir 3 dalies i punkte nurodytu laikotarpiu sudarytų sandorių negaliojimo.

9 straipsnis

Teisės aktų kolizijos

1. Visi klausimai, susiję su nematerialiųjų vertybinių popierių įkeitimu, kylantys dėl 2 dalyje aprašytų dalykų, turi būti sprendžiami pagal tos šalies, kurioje yra tvarkoma atitinkama sąskaita, teisę. Nuoroda į šalies teisę atitinka nuorodą į jos vietinius teisės aktus, nepaisant jokių kitų taisyklių, pagal kurias sprendžiant atitinkamą klausimą turėtų būti daroma nuoroda į kitos šalies teisę.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėti dalykai yra:

- a) nematerialiųjų vertybinių popierių teisinė prigimtis ir nuosavybės teisės poveikis;

b) reikalavimai, keliama susitarimui dėl finansinio įkaito, susijusio su įkaitu nematerialiaisiais vertybiniais popieriais, sudarymui ir įkaito nematerialiaisiais vertybiniais popieriais pateikimui pagal tokį susitarimą, o bendresne prasme veiksmų, būtinų atlikti, kad toks susitarimas ir įkaito pateikimas būtų veikiantis trečiųjų šalių atžvilgiu, atlikimas;

c) ar asmens nuosavybės teisė į ar interesas į tokį įkaitą nematerialiaisiais vertybiniais popieriais yra viršesni už arba priklauso nuo konkuruojančios nuosavybės teisės ar intereso, ar sąžiningai jie buvo įgyti;

d) veiksmi, kurie būtini įkaitui nematerialiaisiais vertybiniais popieriais realizuoti, atsiradus reikalavimo įvykiui.

10 straipsnis

Komisijos ataskaita

Ne vėliau kaip iki 2006 m. gruodžio 27 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl šios direktyvos, ypač dėl jos 1 straipsnio 3 dalies, 4 straipsnio 3 dalies ir 5 straipsnio vykdymo, prie kurios pridedami teikiami svarstyti siūlymai.

11 straipsnis

Įgyvendinimas

Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, kurių reikia, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip nuo 2003 m. gruodžio 27 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

12 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

13 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2002 m. birželio 6 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

P. COX

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. M. BIRULÉS Y BERTRÁN